

СЪОБЩЕНИЯ

Четвърти конгресъ на славянскитѣ географи и етнографи София — 1936

Въ книга втора на тѣзи „Известия“ се съобщи вече, по поводъ отчета за последния международенъ географски конгресъ въ Варшава, че отъ всички славянски страни се настояваше много четвъртиятъ конгресъ на славянскитѣ географи и етнографи да стане въ най-скоро време въ София. Българското правителство се съгласи да стане този конгресъ въ София на 1936 год. и отпусна за целта необходимата сума. Негово Величество прие да бѣде покровителъ на този конгресъ, за уреждането на който се състави специаленъ комитетъ въ следния съставъ:

ПОЧЕТЕНЪ КОМИТЕТЪ

Министъръ-председателъ
Министърътъ на външнитѣ работи и на вѣроизповѣданията
Министърътъ на вътрешнитѣ работи и на народното здраве
Министърътъ на народното просвѣщение
Министърътъ на войната
Министърътъ на желѣзницитѣ
Кметътъ на градъ София
Главниятъ директоръ на Б. Д. Желѣзници
Главниятъ секретаръ на Министерството на нар. просвѣщение

ОРГАНИЗАЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Почетенъ председателъ:

А. Иширковъ, професоръ по география въ Софийския университетъ, членъ на Българската академия на наукитѣ.

Председателъ:

М. Арnaudовъ, ректоръ на Университета, членъ на Бълг. академия на наукитѣ.

Главенъ секретаръ:

Ив. Батаклиевъ, професоръ по география въ Университета, председателъ на Българското географско дружество.

Помощници-секретари:

Хр. Вакарелски, асистентъ въ Народния етнографски музей.

Г. Гунчевъ, асистентъ по география въ Университета, секретаръ на Българското географско дружество.

Касиеръ:

Майоръ д-ръ Д. Стояновъ, [началникъ на отдѣлъ въ Военния географски институтъ.

Членъ на комитета:

Б. Йоцовъ, деканъ на Историко-филологически факултетъ въ Университета, дописенъ членъ на Българската академия на наукитѣ.

СЕКЦИИ

I. Председатели: Н. Боневъ, професоръ по астрономия въ Университета и о. з. Полковникъ отъ Ген. Щабъ А. Ганевъ, директоръ на Военния географски институтъ.

Секретари: К. Т. Кировъ, директоръ на Централния метеорологически институтъ, майоръ д-ръ Д. Стояновъ и Н. Негенцовъ, началникъ на Службата за времето при Дирекцията на въздухоплаването.

II. Председателъ: Ст. Бончевъ, професоръ по геология въ Университета.

Секретаръ: д-ръ Д. Ярановъ.

III. Председателъ: Ст. Петковъ, професоръ по ботаника въ Университета, членъ на Българската академия на наукитѣ.

Секретаръ: д-ръ Д. Йордановъ, асистентъ по ботаника въ Университета.

IV. Председателъ: Ив. Бурешъ, директоръ на Царскитѣ природонаучни институти, членъ на Българската академия на наукитѣ.

Секретаръ: П. Дрънски, началникъ на Царската ентомологична станция.

V. Председателъ: Ив. Батаклиевъ, професоръ по география въ Университета.

Секретаръ: Г. Гунчевъ, асистентъ по география при Университета.

VI. Председатели: Г. Т. Данаиловъ, професоръ по политическа икономия въ Университета, членъ на Българската академия на наукитѣ и Ст. Л. Костовъ, директоръ на Народния етнографски музей, дописенъ членъ на Българската академия на наукитѣ.

Секретари: г-жа Е. Петева-Филова, уредница въ Народния етнографски музей, и Хр. Вакарелски, асистентъ въ Народния етнографски музей.

VII. Председателъ: Ив. Батаклиевъ, професоръ по география въ Университета.

Секретарь: Ан. Ст. Бешковъ, учителъ въ Търговската гимназия, София.

VIII. Председателъ: Г. И. Кацаровъ, професоръ по стара история въ Университета, членъ на Българската академия на наукитъ.

Секретарь: В. Миковъ, уредникъ въ Народния археологически музей.

Организационниятъ комитетъ изпрати на 1 февруарий 1936 год. до всички географи и етнографи въ разнитъ славянски страни, както и до неславянскитъ учени, които сж се занимавали съ изучаването на славянскитъ страни, следното първо съобщение:

Българскитъ географи и етнографи, въ желанието си да продължатъ традицията за срещи между славянскитъ географи и етнографи и, основавайки се на пълното съгласие и съдействие на Българското правителство, решиха да уредятъ IV Конгресъ на славянскитъ географи и етнографи въ София отъ 16 до 29 августъ 1936 година.

По силата на това решение, Организационниятъ комитетъ има честь да Ви покани да вземете участие въ този конгресъ.

Ако не се наложи известна незначителна промѣна, работата на конгреса ще бжде разпредѣлена, както е било въ миналитъ конгреси, въ следнитъ 8 секции:

I. Геодезия, картография, геофизика, метеорология, климатология, хидрография.

II. Геоморфология, геология.

III. Фитогеография.

IV. Зоогеография.

V. Антропогеография, стопанска география.

VI. Етнография, социология, демография, антропология.

VII. Областна география, методика на географията.

VIII. Историческа география, история на географията.

Презъ време на конгреса се предвиждатъ еднодневни или полудневни екскурзии въ близкитъ мѣстности на София.

Следъ конгреса се проектиратъ следнитъ по-продължителни екскурзии, които ще траятъ най-малко 5—7 дни:

I. Географски:

1) Рила, Западни Родопи, Маричина низина.

2) Задбалкански котловини и Странджа-планина.

3) Северна България.

II. Етнографски:

1) Въ Родопитъ.

2) Въ Югоизточна България.

По време на конгреса, въ София ще бжде уредена картографска и географска изложба, която ще засѣга България.

По-подробни сведения за работата на конгреса въ София и за екскурзиитѣ (маршрутъ и разноски) ще Ви се изпратятъ въ най-скоро време.

Лицата, които желаятъ да дойдатъ на конгреса, се умоляватъ да съобщатъ това най-късно до 1. IV. т. г., като същевременно посочатъ и екскурзията, въ която биха желали да взематъ участие.

Заглавията на рефератитѣ и съобщенията трѣбва да бждатъ известени на Организационния комитетъ най-късно до 15 май т. г., а резюметата, написани на машина, и то най-много до 2 страници, трѣбва да се изпратятъ най-късно до 1 юлий т. г.

Официални езици на конгреса сж всички славянски езици; освенъ това — френски, нѣмски, английски и италиански.

За участие въ конгреса всѣки членъ плаща предварително или при пристигането си въ София сума въ размѣръ на 300 лв.

Лицата, които принадлежатъ къмъ семействата на конгресиститѣ, могатъ да участвуватъ въ конгреса, като съобщатъ за това предварително и внесатъ такса 150 лева.

Всички поканени лица се умоляватъ въ първото си съобщение да отбележатъ точния си адресъ.

Кореспонденцията относно конгреса да се изпраща до г. Ив. Батаклиевъ, професоръ въ Университета, София.

За Организационния комитетъ

Главенъ Секретаръ:
Ив. Батаклиевъ
Професоръ въ Софийския
университетъ

Председателъ:
М. Арnaudовъ
Ректоръ на Софийския
университетъ

София, 1 февруарий 1936 г.

Допълнително се реши членоветѣ отъ България да плащатъ само 150 лв. за участието имъ въ конгреса, като при това се продължи и срока за записването съ още 4 месеца.

* * *

На 1 май 1936 г. бѣ разпратено следното второ съобщение:

Организационниятъ комитетъ на IV конгресъ на славянскитѣ географи и етнографи има честь да Ви съобщи следния планъ на работата на конгреса:

Преди първия денъ на конгреса — на 15 августъ вечерята — среща за опознаване на конгресиститѣ.

Първи денъ — 16 августъ — тържествено откриване на конгреса и на картографската и географска изложба.

Втори и трети денъ — 17 и 18 августъ — заседания на секциитѣ.

Четвърти денъ — 19 августъ — екскурзии въ околноститѣ на София: *А. Географски*: а) Витоша—Черни връхъ; б) Искърски проломъ; в) Перникъ (миненъ центъръ); г) Чамъ-кория—Мусала (2925 м.). Участниците въ последната екскурзия тръгватъ на 18 августъ следъ пладне; *Б. Етнографски*: а) Искърски проломъ—с. Бовъ; б) с. Земень—Радомирско.

Пети денъ — 20 августъ — заседания на секциитѣ.

Шести денъ — 21 августъ преди обѣдъ — закриване на конгреса.

22—28 августъ — екскурзии.

А. ГЕОГРАФСКИ ЕКСКУРЗИИ

I Екскурзия: Рила, Родопи, Маричина низина

22. VIII: София, Перникъ (каменовжлени мини), Дупница, село Рила (тютюнево опитно поле), Рилски манастиръ; 23. VIII: Рилски манастиръ, Горна-Джумая, Разлогъ; 24. VIII: Разлогъ, Банско, Юндолъ, Чепино (минерални извори); 25. VIII: Чепинска котловина; 26. VIII: Чепино, Батакъ, Пещера, Пазарджикъ; 27. VIII: Оризови полета, Пловдивъ; 28. VIII: (по желание) Пловдивъ, Варна.

Участниците могатъ да бждатъ най-много 30 души. Вноска за участие — 1750 лева.

Ржководители: проф. *Ив. Батакчиевъ* и проф. *Н. Стояновъ*,

II Екскурзия: Задбалкански котловини и Странджа-планина

22. VIII: София, Тополнишки проломъ, Пирдопъ; 23. VIII: Пирдопъ, Кознишка седловина, Клисурса, Карлово (фабрика за розово масло), Хисарски бани, Пловдивъ; 24. VIII: Пловдивъ, Калоферъ, Казанлъкъ (Розова долина); 25. VIII: Казанлъкъ, Сливенъ (центъръ на текстилна индустрия), Бургасъ (пристанницето); 26. VIII: Бургасъ, Царево, Странджа-планина, рѣка Велека (колхидска растителностъ), Бургасъ; 27. VIII: Бургасъ, Поморие, Несебъръ, Варна (по море); 28. VIII: Варна и околността ѝ.

Участниците могатъ да бждатъ най-много 30 души. Вноска за участие — 2050 лева.

Ржководители: *Димитъръ Ярановъ*, *П. Дрънски* и *Д. Йордановъ*.

III Екскурзия: Северна България

22. VIII: София. Бѣлоградчикъ (Бѣлоградчишки скали); 23. VIII: Бѣлоградчикъ, Видинъ; 24. VIII: Видинъ, Ломъ, Орѣхово, село Сомовитъ (съ параходъ), Плѣвенъ; 25. VIII: Плѣвенъ, Търново (стара българска столица); 26. VIII: Околности на Търново (Предбалканъ); 27. VIII: Търново, Габрово (индустриаленъ центъръ); 29. VIII: Габрово, Варна.

Участниците могат да бждат най-много 30 души. Вноска за участие — 2000 лева.

Ржководители: проф. *Ст. Бончевъ* и *Г. Гунчевъ*.

Първата и втората екскурзии ще бждат сжщевременно и фитогеографски.

Б. ЕТНОГРАФСКИ ЕКСКУРЗИИ

IV. Екскурзия въ Родопитѣ

22. VIII: София, с. Кричимъ, Девинъ (Родопитѣ); 23. VIII: Девинъ (помашко селище), Смоленъ; 24. VIII: Смоленъ, Райково, Устово, Чепеларе; 25. VIII: Чепеларе, с. Хвойна, Бачковки манастиръ, Пловдивъ.

Участниците могат да бждат най-много 25 души. Вноска за участие — 1400 лева.

Ржководителъ: *Ст. Л. Костовъ*.

V. Екскурзия въ Югоизточна България

22. VIII: София, Ямболъ, Елхово; 23. VIII: Елховско село; 24. VIII: Елхово, Тополовградъ (тракийско население), Елхово; 25. VIII: Елхово, Карнобатъ; 26. VIII: Съборъ въ с. Комарево, Карнобатъ; 27. VIII: (по желание) Карнобатъ, Бургасъ.

Участниците могат да бждат най-много 30 души. Вноска за участие — 1600 лева.

Ржководителъ: *Хр. Вакарелски*.

Вноска за екскурзията сж за превознитѣ срдства, квартиритѣ и храната. Тѣ ще се дадат при пристигането въ София.

Записването за екскурзията следъ конгреса трѣбва да стане най-късно до 1. VII. 1936, а за екскурзията по време на конгреса—следъ пристигане на участниците. За всѣка екскурзия се приготвя специаленъ пжтеводителъ.

Отъ 1 августъ до 15 септемврий всѣки конгресистъ се ползува съ 75% намаление по Българскитѣ държавни желѣзници, за която целъ г. г. конгресиститѣ ще получатъ специална карта.

Направени сж постжпки за намаление по желѣзницитѣ въ държавитѣ, презъ които конгресиститѣ ще пжтуватъ, както и по Дунава. Поради това умоляватъ се г. г. конгресиститѣ да съобщятъ пжтя, по който ще дойдатъ въ София и по който ще се завърнатъ въ страната си.

Умоляватъ се г. г. конгресиститѣ да спазватъ всички обявени срокове, а сжщо и дадения въ първия циркуляръ срокъ за изпращане резюмета на рефератитѣ: 1 юлий.

Главенъ секретаръ:

Проф. Ив. Батаклиевъ

Въ отговоръ на тѣзи две съобщения до 15 юний 1936 г. около 320 души отъ България, Полша, Чехославия и Югославия съобщиха, че ще взематъ участие въ конгреса. Най-много сж поляцитѣ — до тази дата — 148 души, следъ тѣхъ следватъ югославцитѣ, чехословацитѣ, а най-малко сж българитѣ. Вѣроятно числото на последнитѣ ще се увеличи впоследствие значително. Предполага се, че ще взематъ участие и руски географи и етнографи.

Явиха се многобройни желающи за екскузитѣ следъ конгреса и първата и втората географски екскурзии сж вече попълнени.

Голѣмъ е броятъ на тѣзи, които желаятъ да докладватъ по единъ или другъ въпросъ на конгреса. До казаната дата (15 юний) сж постъпили съобщения за 119 реферата, засегащи предимно географията и етнографията на Балканския полуостровъ и на Карпатскитѣ земи. Не липсватъ обаче и реферати, разглеждащи по-общи въпроси.

По всичко личи, че предстоящиятъ конгресъ ще бжде извънредно плодовитъ въ всѣко отношение. Той ще допринесе много за опознаването на България отъ другитѣ славянски географи и етнографи, а отъ не малко значение ще бжде и потицкѣтъ, който ще бжде даденъ чрезъ него на българската география и етнография.

Географска студия върху българскитѣ държавни желѣзници.

Миналата 1935 г., презъ м. августъ група английски учители и учителки на чело съ нѣколко професори, членове на „The le play society“, посетиха България. Единъ отъ професоритѣ, С. Х. Бивъръ, се интересуваше отъ географията на българскитѣ държавни желѣзници, събра много сведения за нея и е изнесълъ рефератъ придруженъ съ много диаграми и карти върху нея въ института на британскитѣ географи по случай годишното имъ събрание въ януарий 1936 год. въ Лондонъ. Тукъ предаваме по-главнитѣ мисли на проф. Бивъръ.

Въ историята на желѣзницитѣ на България проличаватъ две общи черти: 1) строежъ съ чужди заеми, строители и материалъ, поради липса на мѣстенъ капиталъ и 2) държавно предпочитание и притежание на желѣзницитѣ, понеже България е селскоземедѣлска страна. Развитieto на желѣзопжтната мрежа въ България се обуславя отъ политикостопански и физически фактори.

Историята на българскитѣ желѣзници се раздѣля на 7 периода: 1) 1863—76 г., 2) 1876—88 г. — Освободителна война и разискване върху бждещата желѣзопжтна политика; Цариградъ се свързва съ Сръдна Европа съ желѣзница; 3) 1888—1900 г. — разширение на желѣзопжтната мрѣжа, свързване на Со-

фия съ Варна; 4) 1900—906 г. — финансово изнемогване и временно спиране на строежа на желъзни линии; 5) 1906—912 — ново засилване на строежа, завършване на презбалканската линия и др. 6) 1912—918 г. — войни и нови граници, постройка на тѣснопжтни желъзници и 7) 1918—1935 г. — следвоененъ упадъкъ и развитие на желъзопжтнитѣ разклонения.

Втората часть на реферата се е отнасяла до тълкуване на трафика. Въ България се употрѣбаватъ, противно на Западна Европа, повече смѣсени влакове, защото трафикътъ е слабо платенъ. По желъзопжтнитѣ клонове преобладаватъ смѣсенитѣ влакове предъ товарнитѣ. Пренасятъ се съ желъзницитѣ главно земедѣлски произведения, горивни материали (камени вжглища и дърва) и строителни материали. Главнитѣ фабрични сръдища София, Пловдивъ, Варна, Бургасъ, Русе, Горна Орѣховица сж най-добре свързани съ желъзница. Съ нѣколко карти е показана връзката между трафика и географията на разнитѣ краища на страната, именно връзката на трафика съ производството и потрѣблението на разнитѣ стопански блага въ тѣзи краища.

Превозътъ (трафикътъ) по тѣснопжтнитѣ желъзници е обясненъ подробно съ географията на областитѣ на тия желъзници, като е показано, че Струмската желъзница превозва камени вжглища, желъзницата Червенъ брѣгъ—Орѣхово — главно зърнени храни и пр.

Следъ това се посочва какво превозватъ желъзницитѣ по сезони въ годината.

Типътъ и структурата на локомотивитѣ е въ зависимостъ отъ топографията на страната. Както въ Гърция и Норвегия, така и въ България, която е доста планинска страна, се употрѣбаватъ 8—10 чифтови парни машини; двигателнитѣ колелета за пжтничкия и товаренъ трафикъ сж съ малъкъ диаметъръ; изобщо употрѣбятъ се голѣми, гигантски машини. Последнитѣ сж по-мощни отъ нужния размѣръ, но не могатъ да развиятъ голѣма скоростъ (80—90 клм. въ часъ), защото трасето е слабо.

Заклучилъ е г. проф. Бивъръ, че заниманието на географа съ желъзницитѣ отъ историческа и стопанска гледна точка е отъ полза за обяснението на отношенията на човѣка къмъ природната сръда.